

УДК 002:003.344(470)"17":016

*Ю. К. Рудакова,
кандидат історичних наук
Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського*

**ПРИМІРНИКИ З ФОНДІВ ВІДДІЛУ СТАРОДРУКІВ
ТА РІДКІСНИХ ВИДАНЬ НБУВ,
НЕ ВІДОБРАЖЕНІ В «СВОДНОМ КАТАЛОГЕ КНИГ
НА ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКАХ,
ИЗДАНЫХ В РОССИИ В XVIII ВЕКЕ»**

Повідомляється про виявлені доповнення та уточнення до «Сводного каталога книг на иностранных языках, изданных в России в XVIII веке» у фондах Відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ. Доповнення представлене у вигляді переліку номерів уміщених до каталогу видань, описи яких потребують уточнення, а також списку видань з фондів відділу, не зазначених у каталозі. Перелік доповнень супроводжується короткою характеристикою каталогу.

Ключові слова: книги іноземними мовами XVIII ст., латинський шрифт, історія книги, українські друкарні.

«Сводный каталог книг на иностранных языках, изданных в России в XVIII веке (1701–1800)» (далі – СКИ) [1] є першим і поки що єдиним бібліографічним покажчиком, який подає зведені дані про продукцію друкарень Російської імперії XVIII ст., видану іноземними мовами, переважно латинським шрифтом. Це видання по суті є продовженням «Сводного каталога русской книги гражданской печати XVIII века (1725–1800)» (далі – СК) [2]. У роботі над укладанням СКИ брали участь 14 найбільших книгозбірень колишнього СРСР: бібліотеки Москви, Ленінграда (Петербурга), Києва, Таллінна, Тарту та Риги.

У XVIII ст. в Росії іноземними мовами друкувалися переважно наукові праці з різних галузей знань. Основними мовами наукового середовища були латинська, німецька, французька, грецька, польська. Також у Росії друкували книги італійською, голландською, англійською, фінською, татарською, перською та іншими мовами. Друкарні, що випускали книги іноземними мовами, діяли в Петербурзі, Москві, Володимирі та інших російських містах, Києві тощо. Видавнича діяльність ряду українських, білоруських і прибалтійських центрів відображена в СКИ з моменту приєднання цих міст до Російської імперії: Риги, Ревеля (Таллінна) з 1710 р.,

Могилева, Полоцька з 1772 р., Бердичева з 1793 р., Почаєва, Луцька, Гродно, Вільно (Вільнюса), Мітави з 1795 р.

СКИ передбачалося надрукувати у п'яти томах, з яких на цей час вийшло чотири. Перші три томи містять описи книг і брошур. Описи книг розташовані в алфавітному порядку під загальною нумерацією. Окремо згруповано за тематично-топографічним принципом, але в продовження нумерації, каталоги книготорговельних фірм і бібліотек, а також об'яви Петербурзької академії наук і Московського університету. Загалом 1–3-й томи СКИ містять відомості про 3525 видань і значну кількість нумерованих відсилок на СК на видання, надруковані кількома мовами, одна з яких російська. Під окремою нумерацією в додатках подано «Матеріали, що раніше вважалися виданими в Росії» та «Видання з вигаданими вихідними даними». У випадку встановлення додаткових відомостей до описів додається бібліографічна інформація, наприклад, про автора, вихідні дані, тираж, історію публікації, а також, за наявності, варіанти набору. Зазначаються також дані про провенієнції, що містяться на примірниках бібліотек-учасниць СКИ: автографи та інші написи, різного роду книжкові знаки.

4-й том, що вийшов у двох випусках, містить описи періодичних видань, згрупованих у трьох підрозділах – газети, журнали, календарі та альманахи – за алфавітом у кожному, під загальною для тому нумерацією річних підшивок або випусків (для газет, календарів і альманахів) і назв (для журналів). Описи періодичних видань додатково містять відомості про видавців, редакторів, укладачів, перекладачів та інших осіб. В анотаціях розкриваються псевдоніми, криптоніми, анаграми тощо. Подається специфікація кожного тому, провенієнції примірників. Періодичні видання розписано за змістом, статті пронумеровано окремим рядом нумерації. Загалом 1-й випуск 4-го тому СКИ містить відомості про 566 одиниць і 7801 статтю. 2-й випуск тому містить алфавітний покажчик статей.

Усі доповнення та уточнення відомостей, поданих у СКИ, а також покажчики планується вмістити до 5-го тому, який перебуває в стані підготовки матеріалу. На прохання укладачів каталогу, автором публікації було проведено роботу з уточнення інформації про видання іноземними мовами, надруковані в Російській імперії у XVIII ст., які зберігаються у Відділі стародруків та рідкісних видань НБУВ. Встановлено, що СКИ (т. 1–4) містить значну кількість описів видань, у яких не зазначено про наявність цих видань у НБУВ. Крім того, деякі описи потребують уточнення провенієнцій, наявності томів, дефектності, вихідних даних тощо. В одному випадку (№ 1645) наведено повну назву видання, оскільки примірник НБУВ, на відміну від описаного в каталозі, зберігся

з титульним аркушем. Виявлено два видання у СКИ та одне видання у СК, які становлять видавничий конвюлот, про що в цих каталогах не зазначено (так само, як не вказано на наявність цього видання у фондах НБУВ). Виявлено також 7 багатомовних видань з титулами іноземними мовами, відображених лише в СК без відсилки на нього в СКИ, та 16 видань, взагалі не відображених у СКИ. Одне з цих видань збереглося без титульного аркуша. Пошук за іншими джерелами не дав можливості його атрибутувати, тому бібліографічна інформація про нього подається в описовій формі. Вісім видань, не відображених у СКИ, – це продукція друкарень українських міст, що увійшли до складу Російської імперії наприкінці XVIII ст.: Бердичева, Луцька, Махновки.

Матеріал, вміщений до «Сводного каталога книг на иностранных языках, изданных в России в XVIII веке», є цінним джерелом для дослідження історії книги, історії наукової думки не лише Росії [3], але й України. Він розкриває фонди найбільшої бібліотеки України в аспекті вітчизняних видань XVIII ст. іноземними мовами. Доповнення каталогу, опублікованого три десятки років тому, без сумніву становить інтерес для спеціалістів з історії науки та історії книги.

КНИГИ, ПРО НАЯВНІСТЬ ЯКИХ У НБУВ НЕ ВКАЗАНО, АБО ВІДОМОСТІ ПРО ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ УТОЧНЕННЯ

Т. 1–3 (описи книг, брошур).

№ 144. 1-й прим. – 2 написи за 1780 р.: «Г. Колл. ассессора Н. Б. Каменского»; «К числу книг Киевской Бурсы».

2-й прим. – у складі конвюлота митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 222. У складі конвюлота митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 230. Лише т. 1.

№ 264. У складі конвюлота митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 270. У складі конвюлота митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 271. У складі конвюлота митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 272. У складі конвюлота митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 298. Печатка бібліотеки Імператорського університету Св. Володимира.

- № 433.
- № 485. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 522. Напис: «Ex libris clarissimi viri Johannis Samoylewicz dignissimi in Academia Kiiowie[n]si Magistri et Gymnasiarchae bibliothecae Academiae Kiioviensis applicat[us] 1783 anno, octombr[is] 24 die.».
- № 617. Рік видання 1783. Т. 1–2. «Из личной библиотеки Евфима Болховитинова, 1787 г.».
- № 717.
- № 740.
- № 756.
- № 757. Пагінація 1-ша та 2-га, тобто без «Panegyricus Elisabethae...».
- № 765. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 769. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 772. 1-й прим. – у складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
2-й прим. – 2 написи: «Г. Колл. ассессора Н. Б. Каменского 1780 г.»; «К числу книг Киевской Бурсы».
- № 796. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 806.
- № 905. Лише т. 3.
- № 911. Лише т. 3.
- № 1022. Печатка: «Библиотека Киево-Софийского собора».
- № 1038. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 1103. Лише т. 4.
- № 1201.
- № 1300. Лише т. 1–2.
- № 1326. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 1412.
- № 1420. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 1502.
- № 1522. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 1523. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 1527.

№ 1621.

№ 1645. La Coste de Mézière. Essai sur l'éducation, a l'usage des pères et mères, instituteurs, gouverneurs, et autres personnes préposées a l'instruction de la jeune noblesse. Par m: Lacoste de Méziere, ancien officier au corps royal de l'artillerie et du génie, au service de France, et depuis, secrétaire au collège de la guerre, avec rang de second-major, au service de sa maj: imp: de toutes les Russies. MDCCLXXVI. – [СПб.], 1776. – [8], 6, 32 p.; 4°.

№ 1664. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 1666. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 1765.

№ 1884. Два прим., один – у складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 1887. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 2015. Печатка бібліотеки Імператорського університету Св. Володимира.

№ 2025. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 2098. Ст. 24–25. Штемпель: «Библ. Дашкевича».

№ 2128. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 2263. Два прим., один – у складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 2327.

№ 2328.

№ 2329. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 2330.

№ 2376. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 2396. Два прим., обидва – вар. 2.

1-й прим. – напис: «[Тѡрог] Іѡанну Самоїловічу 1782.09.29»;

2-й прим. – у складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

№ 2397. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

- № 2398. Без тит. арк., атрибутовано за рукописним змістом, написаним рукою митрополита Євгенія Болховітінова на початку конволюта. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 2399. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 2400. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 2451.
- № 2454. Печатка бібліотеки Київського Михайлівського Золотоверхого монастиря.
- № 2456.
- № 2457.
- № 2458.
- № 2459. Печатка бібліотеки Київського Михайлівського Золотоверхого монастиря.
- № 2460.
- № 2469. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 2470.
- № 2473. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 2474.
- № 2475. Два прим., один – у складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 2571. Два прим., один – у складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 2579. Напис перед тит. арк.: «Viro Litterarum peritissimo. Nobilissimo Existimatissimo[que] D[omi]no Joachimo Sulimae. Pedestris Nobilium Corporis Tribuno praesenti libello ceu tessera[m] perpetuum duraturae amicitiae venerationis[que], S[alutem] P[lurimam] D[icit] alienae laudis Editor P[etrus] Pogoretskj. Petropoli D. Nativitatis Jesu Christi anno MDCCLXVIII.».
- № 2595. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 2647. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- № 2771. За с. 1–2 – вар. 3, за с. 7–8 і Corrigenda – вар. 2.
- № 2872.

- № 2874. 1-й прим. – печатка бібліотеки Київської духовної академії;
2-й прим. – напис: «Изъ книгъ Герасима Носовича».
- № 2878. 1-й прим. – напис: «Ex Bibli. Kiievo Mohilana»;
2-й прим. – напис: «E Bibliotheca Archiepiscopi [Ze...nnicii] applicatus est liber hic Bibliothecae Seminarii Camenecensis Podoliensis 1849 anno Aprilis 1ma.».
- № 3141. (16 с.).
- T. 1, с. 68 = СК № 41. Загол. і текст парал. рос. і лат. мовами.
1-й прим. – у складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору;
2-й прим. – у складі конволюта з бібліотеки Київської духовної академії.
- T. 1, с. 261 = СК № 2109. Тит. арк. і текст парал. рос. і грецьк. мовами.
- T. 1, с. 19 = СК № 3272. Загол. і текст парал. франц., рос. і нім. мовами.
- T. 1, с. 23 = СК № 7289. Тит. арк. парал. лат. і рос. мовами. Текст грецьк., англ., італ., лат., нім., франц., татар. і рос. мовами.
2 прим., один – у складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- T. 1, с. 22 = СК № 7291. Тит. арк. парал. лат. і рос. мовами. Текст лат., нім., франц. і рос. мовами.
У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- T. 3, с. 108 = СК № 7350. Тит. арк. і текст парал. рос. і нім. мовами.
- T. 3, с. 108 = СК № 7355. Тит. арк. і текст парал. лат. і рос. мовами, текст лат., франц. і рос. мовами.
2 прим., один – у складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- T. 3, с. 100 = СК № 7753. Загол. і текст парал. лат. і рос. мовами.
3 прим., один – у складі конволюта з бібліотеки Київської духовної академії.
- T. 3, с. 235 = СК № 4811. Без тит. арк. Загол. і текст парал. лат. і рос. мовами.
Напис: «Ex Bibliotheca Illustrissimi Samuelis Metropolitae Kijoviensis et Halicensis Bibliothecae Academiae Kijoviensis Applicatus Anno Dni 1780 Decembr 13 die.».
- T. 3, с. 235 = СК № 4812. Без тит. арк. Загол. і текст парал. лат. і рос. мовами.
У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- T. 3, с. 235 = СК № 4815. Загол. і текст парал. лат. і рос. мовами.
У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

- Т. 3, с. 235 = СК № 4817. Загол. і текст парал. лат. і рос. мовами.
У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
- Т. 4 (періодика).
№ 230. Bd. 1, 4, 8, 9.
На всіх томах печатки бібліотеки Імператорського університету Св. Володимира.
- № 187. На більшості томів печатки бібліотеки Імператорського університету Св. Володимира.
- № 196.
№ 220.
Т. 12, за 1794 р. – 2 прим., відрізняються набором, наявністю гравюр.
Т. 13, за 1795–1796 рр.: 1-й прим. – 1802 р. вид., 2-й прим. – 1828 р. вид., інший набір.
На більшості томів печатки бібліотеки Імператорського університету Св. Володимира.
- № 222.
Т. 14 за 1769 р. – у 2-х ч.; ч. 1: на тит. арк. надруковано 1759 р., виправлено на 1769.
Т. 5 і 16 – без тит. арк.
На більшості томів печатки бібліотеки Імператорського університету Св. Володимира.

Видавничий конволют:

- 1) СКИ № 22: Ad illustrissimum (!) dominum comitem a Falckenstein nomine Caesariae Moscvensis Universitatis. Die 9 Iunii anno 1780. Moscvae in Typographeo Universitatis, typis N. a Novicow. Anno 1780. – 8 p.; 4°.
Зміст: Dilthey Philippus. Ode (p. 3–7); X. Ф. М. 'ЕПІГРАММА (p. [8]).
Напис: «E Bibliotheca Illustrissimi Samuelis Metropolitae Kijoviensis et Halicensis Bibliothecae Academiae Kijoviensiss Applicatus Anno 1780 decembr. 13 die.».
- 2) СК № 3167: Костров Е. И. Стихи его сиятельству, графу фон Фалкенштейну, во время его посещения Императорского Московского Университета, сочиненные и поднесенные Ермилом Костровым. Печатаны в Университетской Типографии у Н. Новикова 1780 года. – 6 с.; 4°.
- 3) СКИ № 1521: [Keresztury F.] Ode dem Erlauchtesten Grafen von Falkenstein bey hochdesselben Gegenwart zu Moscau im Namen der Universität dargebracht, den 9 Juny 1780. Moscau in der Kaiserlichen Universitäts Buchdruckerey, bey Nicolai v. Nowikow. – [2], 4 S.; 4°.

Зміст: Ode [без підпису] (S. 1–3); Keresztury Ferentz [вірш із чотирьох рядків угорськ. мовою] (S. [4]).

КНИГИ, НЕ ВИЯВЛЕНІ В КАТАЛОЗІ

1. A madame Elisabeth Petrovna de Petrova: á l'occasion de Son visite, dont Elle a bien voulu digner nôtre imprimerie, le 31 Decembre. 1787. – [Москва, 1787]. – [1] f.; 2°. – Текст з однієї сторони, в рамці. Примірник обрізаний до розмірів 4°. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
2. [Bilfinger, Georg Bernhard] (1693–1750). Sermones in primo solenni Academiae Scientiarum Imperialis conventu die XXVII. Decembris anni MDCCXXV. [1725] publice recitati. – Petropoli : Sumtibus Academiae Scientiarum, [1726?]. – [8], 120, [1] p.: grav.; 4°. – Автор вказ. у передмові, також дата 2.01.1726 р. Печатка бібліотеки Київського Михайлівського Золотоверхого монастиря.
3. Букварь для обучения юношества чтению по российски и по польски = Elementarz dla uczenia młodzieży czytać po rossyisku i po polsku. – В Вердичеве (!) : в Типографии Отцов Кармелитов Босых, 1797 года. – 52 с.; 8°. Печатка бібліотеки Імператорського університету Св. Володимира. Estr., t. 16, s. 41.
4. Collectio variarum orationum et exercitationum spiritualium ad usum Religiosorum Fratrum Ordinis Praedicatorum cum Superiorum permissu. – [Луцьк] : Typis Typographiae Luceoriensis Privilegiatae, 1797. – [2], 354, [4] p.; 8°. – На с. 199–233, 238–240, 243–251 – нотодрук. 2 прим., один – написи: «P. Fr. Raphael Urbański Ord. Praedicatorum»; «Fr. Emericus:»; «Franciszek [Valu...]». Estr., t. 14, s. 320.
5. Dieu en créant le premier homme établit Lui-même l'inégalité en partageant les talens entre ses descendans selon le rang qu'ils devoient tenir. – St. Pétersbourg : De l'Imprimerie de l'Académie Impériale des Sciences, 1800. – 23 p.; 4°. У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
6. Grammatyka francuzka dla uczących się języka francuzkiego oboiey płci osób zebrana, i sposobem naynowszym ułożona. – W Machnowce : w Drukarni Acad : Machn: T. G*** [Tadeusza Gieryka], 1796. – 330 s.; 8°.

7. Kalendarz gospodarski na rok Pański MDCCXCV. [1795] pierwszy po przybyszowym, a trzeci po przestępnym wyrachowany. Przyłączony w nim iest także Misiacosłow syrycz kalendar ruski na lito od Roźdestwa Chrystowa 1795. – W Berdyczowie : w Drukarni XX. Karmelitów Bosych, [1794]. – [10] k.; 4°.
Estr., t. 19, s. 19.
8. Martyrologium Kościoła Rzymskiego, za rozkazem i powagą Grzegorza XIII. y Klemensa X. wydane, to iest: Poczet abo Dziennik męczenników, i innych wszelakich świętych: w którym się opisuje, którego wieku, którego dnia, na którym mieyscu, i iako który zszedł z tego świata na żywot wieczny. Na każdy dzień przez cały rok, według nowego kalendarza rozpisany, z przydatkiem świętych tych którzy nowo do tegoż Martyrologium przybyli, według edycyi antwerpskiej roku 1701. i weneckiej roku 1736. po polsku znowu przedrukowany. – W Berdyczowie : w Drukarni Uprzywileiowaney WW. OO. Karmelitów Bosych, 1799. – [12], 335, [63] s.; 4°.
Estr., t. 22, s. 202.
9. Puškin, Aleksej.
[Discours sur l'émulation prononcé par Alexis Pouchkin, élève de l'Université]. – [Москва?, 1785?]. – [16] p.; 4°.
Без тит. арк. Описано за загол. на с. 5.
Промова О. Пушкіна різними мовами: лат., грецьк., фр., нім. (у прим. немає, кустод заклеєний), італ., англ., рос. (у прим. немає, кустод заклеєний), проголошена в Московському університеті, вірогідно в 1785 р., під час святкувань на честь сходження на престол Катерини II, оскільки входить до складу конволюта, інші три алігати якого присвячені саме цій події. Наявна пагінація: с. 1–8, 11–14. Ця промова – не та сама, що СКИ № 1887.
10. Regula S. Augustini et constitutiones Fratrum Ordinis Prædicatorum cum appendice. Superioribus annuentibus reimpressæ. – Luceoriæ : Typis PP. Prædicatorum, 1800. – [4], 282, [3] p.; 16°.
1-й прим. – з бібліотеки о. Клеменса Седлецького (х. Klemens Siedlecki);
2-й прим. – печатка бібліотеки кам'янецької римо-католицької семінарії («Sigillum Bibliothecae Seminarii Rom. Cathol. Camenecensis»);
3-й прим. – напис: «P. Rochi Kryński».
11. Rituale sacramentorum ac benedictionum frequentius occurrentium ad commodiorem usum parochorum, omniumque sacerdotum tam sæcularium quam regularium. Ex diversis ritualibus et probatissimis

authoribus collectum. Cum permissu superiorum. – Berdiczoviæ : Typis privilegiatis PP. Carmel. Disc., 1798. – [6], 156, [5] p.; 8°.
Estr., t. 26, s. 315.

12. Samuil (Σαμουηλ; Самуїл; Миславський, Симеон Григорович; 1731–1796).
Τη αυτοκρατορικη αυτηζ μεγαλειοτητι εν τη χαριεσατη, και κοσμοχαρμοσυνω εις την πολιν Κιεβον ελευσει Ομιλια Συγχαριτικη τη λα του Ιαννουαριου Λεχθεισα εν τη εκκλησια της ανασασεως, μετα την τελειωσιν της θειας λειτουργιας, τη εν τω Αρχιερατικω οικω της Σοφιας. Παρα του πανιερωτατου της αγιωτατης Συνοδου συναδελφου Σαμουηλ, μητροπολιτου Κιεβιας και Γαλιτζιας, και Αρχιμανδριτου της Κιεβοπετζερικης Λαυρας, μεταφρασθεισα δε απο την ρωσσηκην εις την ρωμαιαν διαλεκτον παρα του Αρχιμανδριτου Δωροθεου Βασμουλου. – [Київ, 1787]. – [4] s.; 2°.
У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
13. Sinischalka, Liboryusz.
Wiadomość o rzeczy zbawienia wiecznego niegdyś przez x. Liborego Sinischalchi zakonnika Towarzystwa Jezusowego językiem włoskim wyłożona, teraz na polski dla pożytku publiczności wytłumaczona. – W Berdyczowie : w Drukarni XX. Karmelitów Bosych, 1797. – [6], 443, [7] s.; 4°.
Estr., t. 28, s. 114.
14. Stavrov, Ivan.
Epistola quam eminentissimo domino domino Innocentio, episcopo Woronezensi, viri insigni virtute dotibusque ingenii, litterarum, patrono optimo atque beneficentissimo, feriis christi de morte triumphantis M.DCC (!) nonagenariis die XXIV Martis, Summa, qua par est, cum observantia et veneratione dicat, dedicatet offert Woronezensis Seminarium Studiosus Eloquentiae Ioannes Stavrov. – [Вороніж, 1800]. – 4 p.; 2°.
Примірник обрізаний до розмірів 4°.
У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.
15. [Tiertze, Lodovikos Fraggiskos de la (Τιερτζε, Λοδοβικος Φραγγισκος δε λα)].
Το ιερων της δοξης. Ποιημα ιστορικον Αφιερωθεν προς την ιεραν αυτοκρατορικην μεγαλειοτητα Αικατερινης της τροπαιουχου ονοματι δευτερας ιμπερατορισσης τε και αυτοκρατορισσης Πασων Ρωσσιων. – Πετροупολει, 1772. – 31 s.; 4°.
– Автор вказ. у передмові, також дата 24.11.1771 р.
У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

16. [Umiastowski, Tomasz].

Sądowy process czyli Sposób prawowania się w Trybunale y wszystkich subselliach W[ielkiego] X[ięstwa] L[itewskiego] krótko zebrany a dla informacyi obywatelów przedrukowany z przydatkiem niektórych ostatniego seymu 1780. roku stosujących się do processu sądowego Ustaw. – W Mohilewie : w Drukarni Uprzywilejowanej J. W. Arcybiskupa Mohil. Rzymsk. Kośc., 1782. – [22], 1–126, 126–173, 160–314 [i. e. 329], [2] s.; 8°. – Автор у книзі не вказ. Атрибуція за: Estr., t. 25, s. 252.

17. = СК № 378.

Baldani, Georgios (Μπαλδάνης, Γεωργίος)

Ωδη τη τρισεβαστω και μοναρχικωτατη δεσποινη Αικατερινη Β. αυτοκρατοριση πασης Ρωσσιας; και του ελληνικου γενους ετοιμω προστατιδι, συντεθεισα παρα Γεωργιου Μπαλδανη γυμνασιαζου του γραικωρωσσικου μυσοτροφειου, και εκ της ελληνιδος φωνης εις την ρωσικην γλωτταν παρα του αυτου μεθαρμοθεισα. – Εν Πετρουπολει : Εν τη Αυτοκρατορικη Ακαδημια των επισημων, 1779.

Τит. арк. і текст парал. рос. і грецьк. мовами.

2 прим., один – у складі конволюта з бібліотеки Київської духовної академії.

18. = СК № 2044.

Ad solemnem inaugurationem societatis litterariae amicorum die VI. Novembris anni MDCCLXXXII. [1782] habendam patronos litterarum illustrissimos, excellentissimos, gravissimos, doctissimos humanissime invitat societas in aedes nobilissimi viri Petri Alexiadae a Tatischtschew.

Загол. і текст парал. лат. і рос. мовами.

19. = СК № 4399. Без тит. арк. Текст парал. перс. і рос. мовами.

20. = СК № 4605.

Nikiforos (Νικηφόρος; Θεοτόκης Νικόλαος; 1731–1800)

Προσφωνημα τη ευσεβεστατη, θεοστεπτω, σεβαστη, τρισμεγιστη και φιλανθρωποτατη αυγουστη, κυρια, Αικατερινη Αλεξιαδι αυτοκρατορι πασης Ρωσσιας εκφωνηθεν υπο Νικηφору αρχιεπισκοπου σλαβонiu και χειρσωνος καθ ω ημεραν επι τον της αρχιερωσυνης βαθμον προεβιβαθη.

Загол. парал. грецьк. і рос., текст грецьк., рос. і франц. мовами.

2 прим.: вар. 1 і вар. 2. Вар. 1 – у складі конволюта з бібліотеки Київської духовної академії; вар. 2 – у складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

21. = СК № 5129.

Parthenius IV (Παρθενιος).

Προσφωνημα τη θειοτατη, πανευσεβεστατη, θεοφιλεστατη, κ[αι] θεοστεπτω, τρισμεγιστη, κ[αι], θεοεικελεστατη, φιλανθρωποτατη, κ[αι] χριστομιμητω, μεγαλογνωμονευφρονεστατη, νομοθετικωτατη, διαλλακτικωτατη, και πανορμογαληνοτατη, πανομφαιο τρισανι ουστοσεβασταυτοκρατορικωτατη, και αξιοθεω σωτειραυτοκρατορι πανευκλεεστατη, και πανευδαμνονεστατη *απαξαπασων των Ρωσσιων, κυρια, κυρια, κυρια, Αικατερινη Αλεξιαδι Β τη μεγαλωνυμω. Εκφωνηθεν τη δωδεκατη τυ Απριλλυ μηνος, κατα την Κυριακην δηλαδη των Βαιων, εν τη Αγιωτατη κ[αι] Περιωνυμω Μεγαλη Εκκλησια, τη εις τα Ανακτορα, τιμωμενη επ ονοματι της αχειροποιητου Εικονος, τουπικλην Μανδηλω τυ Κυριω και Θεου και Σωτηρος ημων Ιησου Χριστου, παρα του ταπεινου Μητροπολιτου Παλαιων Πατρων Παρθενιε, υπερτιμου, και εξαρχου πασης Αχαιας.*

Загол. і текст парал. грецьк. і рос. мовами.

У складі конволюта з бібліотеки Київської духовної академії.

22. = СК № 5134.

[Pacifico, Antonio].

In lode di sua maesta imperiale Caterina II imperatrice, ed autocratrice di tutte le Russie : sonetto. Ode.

Без тит. арк. Текст парал. італ. і рос. мовами. Автор вказ. наприкінці італ. тексту сонета.

У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

23. = СК Доп. № 169.

Prologo sopra il felice arrivo à Mosca di sua Altezza il principe Gregorio Alexandrovic Potemkin-Tauriczesky generale, feldmaresciallo e grand hetman composto doppo la distruzioni della fortez a Turca d'Ismaele e cantato alla presenza di sua altezza sopra il Teatro di sua excellenza il Conte Nicola Petrowictz di Sceremettoff dalle sue proprie cantatrici e cantanti. Lij 22 Febralo 1791.

Загол. на 2 с. парал., текст на 4 с. парал. італ. і рос. мовами. Італ. текст віршов., рос. – прозовий.

У складі конволюта митрополита Євгенія Болховітінова, переданого до бібліотеки Київського Софійського собору.

Список використаних джерел

1. Сводный каталог книг на иностранных языках, изданных в России в XVIII веке (1701–1800). – Ленинград : Наука, 1984–1986. – Т. 1–3; СПб, 2004–2006. – Т. 4, вып. 1–2.

2. Сводный каталог русской книги гражданской печати XVIII века (1725–1800). – Москва : Книга, 1962–1975. – Т. 1–5, Дополнения.

3. Див., наприклад: Савельева Е. А. «Сводный каталог книг на иностранных языках...» как источник сведений об академической науке XVIII в. для западно-европейских стран / Е. А. Савельева, Т. П. Щербакова // Роль книгоиздания в развитии международных научных и культурных контактов : Мат. междунар. науч. конф. (Москва, 21–23 сент. 2005 г.). – Москва : Наука, 2005. – С. 246–248.

Y. Rudakova

Copies of editions from V. Vernadsky National Library of Ukraine Old Printed and Rare Editions Department fonds, not mentioned in «Svodnyi catalog knig na inostrannyh yazykah, izdannyh v Rossii v XVIII veke»

«Svodnyi catalog knig na inostrannyh yazykah, izdannyh v Rossii v XVIII veke (1701–1800)» is the first and currently the only bibliographic index of books in foreign languages, printed in Russian Empire typographies in the 18th century. The catalogue was arranged on the basis of fonds of 14 major libraries of former USSR, including the contemporary V. Vernadsky National Library of Ukraine. However, a number of books, not mentioned in the catalogue in question, were found in the fonds of Old Printed and Rare Editions Department of V. Vernadsky National Library of Ukraine. Also a list of editions, which descriptions in the catalogue need to be completed or corrected, was composed. This information will be reflected in the fifth volume of the catalogue that is being prepared for publication in the Library of the Russian Academy of Sciences.

The article intends to inform about these additions. They are displayed by two lists. The first list contains numbers of editions, which descriptions in the catalogue are to be improved. The second list contains editions from the fonds of V. Vernadsky National Library of Ukraine Old Printed and Rare Editions Department, which are not mentioned in the catalogue. The lists of additions are supplemented with brief characteristics of the catalogue.

Key words: books of 18th century in foreign languages, Roman type, history of printing, Ukrainian publishing houses.

Ю. К. Рудакова

Экземпляры из фондов Отдела старопечатных и редких изданий Национальной библиотеки Украины им. В. И. Вернадского, не отраженные в «Сводном каталоге книг на иностранных языках, изданных в России в XVIII веке»

«Сводный каталог книг на иностранных языках, изданных в России в XVIII веке (1701–1800)» является первым и пока что единственным библиографическим указателем иноязычной продукции типографий Российской империи XVIII ст. Каталог составлен на материалах фондов 14 крупнейших библиотек бывшего СССР, в том числе нынешней Национальной библиотеки Украины им. В. И. Вернадского. В фондах Отдела старопечатных и редких изданий Национальной библиотеки Украины им. В. И. Вернадского выявлен ряд книг, не отраженных в

каталоге, а также составлен список изданий, информация о которых в каталоге требует уточнений или дополнений. Данная информация будет отражена в 5-м томе каталога, который готовится к печати в Библиотеке Академии наук РФ.

Данная публикация подготовлена с целью информирования о таких дополнениях. Они представлены в виде перечня номеров изданий, описания которых требуют уточнений, а также списка изданий из фондов отдела, не учтенных в каталоге. Перечень дополнений сопровождается короткой характеристикой каталога.

Ключевые слова: книги на иностранных языках XVIII ст., латинский шрифт, история книги, украинские типографии.